

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

© Министерство на правосъдието на Република България, mjs.bg. Разрешението за повторно публикуване на този неофициален превод е предоставено единствено за целите на включването му в базата данни HUDOC на ЕСПЧ.

© Ministry of Justice of the Republic of Bulgaria, mjs.bg. Permission to re-publish this non-official translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

ПЕТО ОТДЕЛЕНИЕ

ДЕЛО КОСТОВА с/у БЪЛГАРИЯ

(Жалба № 76763/01)

РЕШЕНИЕ

СТРАСБУРГ

30 май 2007 г.

ОКОНЧАТЕЛНО

03/08/2007

Настоящото решение ще стане окончателно при условията определени в член 44 § 2 от Конвенцията. Върху него могат да бъдат извършени поправки по формата.

По делото Костова с/у България,

Европейския Съд за Правата на Човека (пето отделение), в състав

от :

Г-н П. ЛОРЕНЦЕН, *председател*,

Г-ЖА С. БОТУШАРОВА,

Г-ДА К. ЮНГВИЕРТ

Р. МАРУСТ,

Ж. БОРРЕГО БОРРЕГО

Г-ЖА Р ЖАЕГЕР,

Г-ДА М. ВИЛИЖЕР, *съдии*,

и Г-ЖА С. ВЕСТЕРДИЕК, *секретар на отделението*,

След проведено съвещание на състава на 3 април 2007 г.,

Постановява следното решение, прието на тази дата :

ПРОЦЕДУРА

1. В основата на делото е жалба (№ 76763/01) подадена срещу Република България и с която гражданинът на тази държава г-жа Руска Стефанова Костова ("жалбоподателката") сезира Съда на 7 септември 2000 г. по силата на член 34 от Конвенцията за правата на човека и основните свободи ("Конвенцията").
2. Българското правителство ("Правителството") се представлява от своя агент Г-жа М. Пачева, от Министерството на правосъдието.
3. На 10 ноември 2005 г., Съдът реши да информира Правителството за жалбата. Позовавайки се на член 29 § 3 от Конвенцията, Съдът реши че ще се произнесе едновременно по допустимостта и по съществото.

ФАКТИТЕ**ИЗЛОЖЕНИЕ НА ФАКТИТЕ**

4. Жалбоподателката е родена през 1935 г. и живее в Ямбол. Тя е бивш служител на магазин за продажба на дребно на фито-санитарни продукти.
5. През 1987 г., жалбоподателката е засегната от сериозни смущения свързани с излагане на токсични продукти (нарушение на слуха, на говора, на равновесието и т.н.) и е пенсионирана на 29 януари 1988 г.

А. Процедурата целяща да установи, че жалбоподателката е била засегната от болест с професионален характер

6. На неизвестна дата през 1991 г., заинтересованата подава установителен иск целящ да се установи, че тя е била жертва на професионално заболяване, за да може да получи обезщетение платимо от социалното осигуряване. Това обстоятелство е установено от районния съд в Ямбол на 27 февруари 1992 г. След обжалване от отнетната страна, решението е изменено от окръжния съд на Ямбол на 3 май 1993 г. Така измененото решение е потвърдено от Върховния съд на 6 юни 1994 г..

Б. Процедурата за обезщетяване срещу бившите работодатели на жалбоподателката

7. Междувременно, на 19 май 1992 г., жалбоподателката сезира окръжния съд на Ямбол с иск за възстановяване на вреди свързани със заболяване, срещу две дружества, бивши собственици на магазина. Искът е препратен служебно на районния съд в Ямбол, компетентен да разгледа спора.
8. Датата за първото заседание е определена за 3 декември 1992 г. Но на 2 и 20 декември 1992 г., както и на 7 и 20 януари и 26 февруари 1993 г., делото се отлага поради нередовно призоваване на ответниците.
9. Междувременно жалбоподателката променя искането си и дава под съд три други дружества, които са управлявали магазина по-рано.
10. На 13 април 1993 г., съдът постановява спиране на делото до постановяване на решение по първият иск на жалбоподателката (виж параграф 6 по-горе).
11. На 20 май 1993 г., жалбоподателката се отказва от действията си по отношение на четири от първоначално посочените дружества и иска от съда да продължи процедурата. Съдията приема това искане и определя за дата на следващото съдебно заседание 1 юли 1993 г. На тази дата съдът постановява ново отлагане по искане на ответника, който посочва че е обжалвал решението на районния съд от 3 май 1993 г. (виж параграф 6 по-горе).
12. Спирането е отменено на 15 декември 1993 г. и е определена дата на съдебното заседание за 14 февруари 1994 г. Въпреки това, по искане на ответника, делото е отложено за 28 февруари 1994 г. На 28 февруари 1994 г., съдът установява, че жалбоподателката е увеличила сумата по исканото обезщетение

- и препраща делото в окръжния съд, компетентен да разгледа спора.
13. Делото е препратено на 20 март 1995 г. Първото заседание се провежда на 1 юни 1995 г. и е назначена медицинска експертиза.
  14. Делото се отлага на два пъти, на 23 ноември 1995 г. и 15 февруари 1996 г., по искане на защитника. На 29 май 1996 г. делото е отложено поради отсъствие на някои от членовете на състава.
  15. На 30 октомври 1996 г., делото е отложено по искане на жалбоподателката, която е била болна.
  16. На 8 май 1997 г., делото е отложено поради отсъствието на един член на състава.
  17. На 9 юни 1997 г. се провежда заседание и е назначена нова медицинска експертиза. Освен това съдът разпитва някои свидетели и медицинския експерт.
  18. На 3 юли 1997 г., делото е отложено по молба на защитника.
  19. На заседанието от 15 септември 1997 г., съдът констатира, че свидетелите и експерта разпитани на 9 юни 1997 г., трябва да бъдат разпитани повторно поради промени в закона за съдебната власт, влезли в сила междувременно.
  20. На 13 октомври 1997 г., заседанието е отложено поради неявяване на медицинските експерти.
  21. На 22 декември 1997 г., съдът разпитва експертите. Делото е отложено поради неявяване на един от свидетелите. Съдът му налага глоба и разпорежда той да бъде доведен за следващото заседание, ако е необходимо с употребата на обществена сила. Първоначално датата за следващото заседание е определена за 2 март 1998 г. и след това отложена за 30 март 1998 г., поради честване на националния празник.
  22. На 30 март 1998 г., делото е разгледано по същество. С решение от 9 април 1998 г., съдът уважава частично исканията на жалбоподателката и ѝ присъжда обезщетение от 100 000 лева (около 50 евро) от претендираните 5 000 000 лева (около 2 555 евро).
  23. Страните подават апелативна жалба срещу решението.
  24. Първото заседание на апелативния съд на Бургас е отложено поради нередовно призоваване на ответната страна.
  25. На 27 януари 2000 г. се провежда заседание. Делото се разглежда по същество. С решение от 9 февруари, апелативният съд увеличава сумата на отпуснатото обезщетение.
  26. Страните подават касационни жалби.
  27. На заседание от 22 ноември 1999 г., делото се разглежда по същество. С решение от 12 януари 2000 г., Върховният

касационен съд, отменя оспорваното решение, считайки че отпуснатото обезщетение е недостатъчно за вредите понесени от жалбоподателката. Делото е върнато на друг състав на апелативния съд.

28. На 16 февруари 2000 г., делото е отложено поради нередовно призоваване на защитника. Делото се разглежда по същество на заседанието от 22 март 2000 г.
29. С решение от 28 март 2000 г., апелативният съд присъжда на жалбоподателката целият размер на претендираната сума.
30. По жалба на ответника, делото е разгледано от Върховния касационен съд на 20 февруари 2001г. С решение от 31 май 2001 г., върховният съдебен орган потвърждава атакуваната присъда.

ПО ПРАВО

I. ОТНОСНО ПРЕТЕНДИРАНОТО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛЕН 6 § 1 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

31. Жалбоподателката претендира, че продължителността на процедурата не спазва принципа за „разумни срокове”, така както той е предвиден в член 6 § 1 от конвенцията и формулиран по следния начин:

"Всяко лице, има право на справедливо гледане на неговото дело /.../ в разумен срок, от Съд/.../ който да реши /.../ основателността на всяко отправено му наказателно обвинение. „

32. Правителството се противопоставя на тази теза. То подчертава, че самата жалбоподателка е причина за някои отлагания на заседания и, че множество закъснения се дължат на обективни причини, като например спирането на процедурата до решение по първата искова молба депозирана от жалбоподателката.

A. По допустимостта

33. Съдът констатира, че жалбата не е явно необоснована по силата на член 35 § 3 от Конвенцията. Съдът отбелязва, че не среща никакъв друг мотив за недопустимост.

Б. По същество

34. Съдът констатира, че процедурата е започнала на 19 май 1992 г., датата на която е заведен първоначалният иск. Тя приключва на 31 май 2001 г., датата на произнасяне на решението на

Върховния касационен съд. Все пак, периода който трябва да се взема предвид, започва от 7 септември 1992 г., датата на влизане в сила на Конвенцията за България. Така, че той е продължил почти осем години и девет месеца, период за който делото е било разгледано два пъти от апелативния съд и един път от районния съд и от Върховния касационен съд.

35. Съдът припомня, че разумния характер на сроковете за продължителност на една процедура се оценява според обстоятелствата по делото и според критериите от съдебната практика на Съда и в частност от сложността на делото, поведението на жалбоподателя и това на компетентните власти, както и от важността на спора за заинтересованите (виж сред много други, *Frydlender c/у Франция* [GC], n° 30979/96, § 43, ЕСПЧ 2000-VII).
36. Съдът отбелязва, че делото е било относително просто, тъй като професионалният характер на заболяването – единствено условие, за да се ангажира отговорността на работодателя, е бил констатиран от съдебно решение взето при първата процедура започната от жалбоподателката.
37. По отношение на значимостта на спора, Съдът отбелязва че тя произтича от определянето на обезщетението дължимо на жалбоподателката за вреди произтичащи от професионално заболяване, довело до предсрочно пенсиониране. Така, че Съдът счита, че той е от голямо значение за заинтересованата (виж, *mutatis mutandis, Silva Pontes c/у Португалия*, решение от 23 март 1994 г., серия А n° 286-А, р. 15, § 39). В допълнение, и освен това, като се има предвид препускащата инфлация която се вихри в този период, жалбоподателката е имала силен икономически интерес да се вземе окончателно решение по нейният иск срещу бившия ѝ работодател в разумен срок (виж, *Podbielski c/у Полша, решение от 30 октомври 1998 г.*, Сборник с решения 1998-VIII, р. 3396, § 35).
38. По отношение на поведението на властите, Съдът отбелязва, че действително множество закъснения се дължат на обективни фактори (искания от страна на ответника, спиране на процедурата до решението по първа процедура и т.н.). В същото време, се отбелязва също така, че делото е отлагано на няколко пъти поради нередовно призоваване на страните (параграфи 8 и 24). Освен това, две отлагания се дължат на отсъствие на членове на състава на регионалния съд на Ямбол (параграфи 14 и 16). Общият срок на отлаганията е повече от една година. Трябва да се подчертаят и сроковете от около шест месеца между някои от заседанията на окръжния съд.

39. Що се отнася до поведението на жалбоподателката, Съдът констатира, че тя е искала едно отлагане на заседание поради болест (параграф 15).
40. В заключение, поради значителната обща продължителност на процедурата, нейното значение за жалбоподателката и множество закъснения дължащи се на властите, Съдът счита, че случаят не е бил разгледан в разумен срок.
41. На тази основа, Съдът счита, че е налице нарушение на член 6 § 1.

II. ОТНОСНО ПРИЛОЖЕНИЕТО НА ЧЛЕН 41 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

42. По смисъла на член 41 от Конвенцията,

„Ако Съдът установи, че е имало нарушение на Конвенцията или на протоколите към нея и ако вътрешното право на съответната Високодоговаряща страна допуска само частично обезщетение, Съдът, ако е необходимо, постановява предоставянето на справедливо обезщетение на потърпевщата страна.”

A. Вреди

43. Жалбоподателката претендира 30 000 български лева (около 15 340 евро) като обезщетение за нанесени морални вреди.
44. Правителството не заема позиция по този повод.
45. Съдът счита, че жалбоподателката определено е понесла морална несправедливост. Произнасяйки се справедливо, той и присъжда за това 2 000 евро.

B. Разходи

46. Жалбоподателката не е представила искане за възстановяване на направените разходи.
47. С оглед на това, Съдът не и отсъжда никаква сума за това.

B. Мораторна лихва

48. Съдът счита за уместно да базира мораторната лихва върху лихвеният процент по пределното кредитно улеснение на Централната европейска банка увеличена с три процентни пункта.

С ТЕЗИ МОТИВИ, СЪДЪТ, ЕДИНОДУШНО,

1. *Обявява* жалбата за допустима;

2. *Постановява*, че е налице нарушение на член 6 § 1 от Конвенцията;

3. *Постановява*

а) че държавата ответник следва да изплати на жалбоподателката, в срок от три месеца след като решението стане окончателно, съгласно член 44 § 2 от Конвенцията, 2 000 /две хиляди / евро за морални вреди, плюс всички суми които биха могли да бъдат дължими като данъци.

б) след изтичането на този срок и до изплащането им, тези суми ще бъдат олихвявани с проста лихва с лихвеният процент по пределното кредитно улеснение на Централната европейска банка, валиден през този период, увеличен с три процентни пункта;

4. *Отхвърля* искането за справедливо удовлетворяване над тези суми.

Изготвено на френски език, след това съобщено писмено на 3 май 2007 г. в приложение на член 77 §§ 2 и 3 на правилника.

Клаудиа ВЕСТЕРДИЕК
Секретар

Пеер ЛОРЕНЦЕН
Председател